

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

149. An sufficiat ad lucrandas Indulgentias Bullae Cruciatæ visitare ex uni
loco quinque Altaria sine motu corporali? Et si sint in eodem populo
quinque Ecclesiae, an sufficiat visitare quinque Altaria ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

conscientiam habet peccati mortalis, nisi aliud exprimat: * Ecclesia enim non confuevit precipere Confessionem, nisi de mortalibus; & Confessio absolute accepta non sumitur nisi pro Confessione illorum: & ita hanc opinionem tenet Suarez in 3. p. tom. 4. disp. 52. sect. 3. Zancardus in direct. Theol. p. 1. de Sacram. Parn. c. 21. q. 24. Lorichius in thes. Theol. ver. sub. n. 21. Comitulus in refer. mor. lib. 1. q. 39. Regim. tom. 1. lib. 7. c. ult. n. 173. Bellarmin. de Indulg. lib. 1. c. 13. q. 3. Graffius par. 1. lib. 4. c. 15. n. 19. Coninch de Sacram. tom. 2. disp. 12. dub. 7. n. 38. Filliuc. tom. 1. tr. 8. c. 6. q. 8. n. 145. Henric. lib. 7. c. 12. n. 2. Bonacina de Sacram. disp. 6. q. 1. punct. 5. num. 7. Molfesius in sum. tom. 1. tract. 7. cap. 26. num. 79. & alij penes ipsos quidquid in contrarium ex neotericis asserat contra Suarez, Didacus Nugnus in addit. ad 1. p. tom. 2. q. 27. art. 3. dub. 2. Sanchez de mar. tom. 3. lib. 8. disp. 15. n. 19. Floronus de cast. referuat. part. 1. cap. 6. §. 6. n. 3. qui etiam nostram sententiam probabilem vocant, & alij.

3. Illud verò, quod dicit Acosta, Bullam exigere Confessionem, tanquam opus iniunctum, negatur: quia hoc esset, si diceretur in Bulla: *Premissa, aut facta Confessione*, vel quid simile. Imo Coninch, *vbi supra*, de Sacram. disp. 12. dub. 7. numero 38. & Leone tract. de Iubil. p. 1. quest. 1. n. 76. tenet nostram sententiam, etiam si in Bulla apponantur hæc verba: *Premissa Confessione communicauerit*, quia adhuc intelligi debent de mortalibus.

RESOL. CXLVII.

An pro lucranda Indulgentia supradicta sufficiat suscipientem Bullam confessionem fuisse in quadagesima preterita, & habere propositum confitendi in Quadagesima futura? Ex p. 1. tract. 11. Ref. 105.

Sup. hoc inf. in tr. 4. Ref. 48. §. Nota & hoc sup. in Ref. 2. ex §. 1. lege de str. à Veri. Difficultas & eq.

§. 1. Negatiue respondet Acosta in Bull. q. 14. quia in proprietate verborum, quæ in Indulgentiis strictè seruanda est, non dicuntur verè confessi, qui propositum confitendi habent, neque qui post præteritam Confessionem peccata mortalia commiserunt.

2. Hæc opinio est probabilis: sed contrariam non minus probabilem existimo: & ita, quando Indulgentia conceditur omnibus verè penitentibus & confessis, sacræque Eucharistia relictis, vt sub hac forma conceditur in nostra Cruciatâ, putatis esse suscipientem Bullam confessionem fuisse in Quadagesima præterita, & habere propositum confitendi in Quadagesima futura: quoniam talis dicitur confessus secundum ius.

3. Et ideo docet nouissimè hanc sententiam Filliuc. tom. 1. tract. 8. cap. 6. q. 8. n. 148. vbi ait: [Quando in forma Indulgentiæ dicitur: *Verè penitentibus & confessis*. Etsi probabilis sit, & tutior opinio requirens actualem Confessionem atamen probabilior est, tutaque contraria, quòd, scilicet, satis sit vera contritio cum Confessione in voto; re ipsa autem tunc tantum quando contritio illa non reputatur vera. Sed indulgentia Bullæ Cruciatæ, vt supra diximus, conceditur sub hac forma. Ergo, &c.

4. Et ita præter Filliucium docet hanc sententiam Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 52. sect. 3. numero 12. Toletus lib. 6. c. 27. num. 2. Gabriel in 4. dist. 45. q. 2. num. 12. Paludanus in 4. dist. 2. q. 4. art. 3. concl. 1. Rosella verb. Indulg. n. 12. Tabiena eod. verb. n. 8. Armilla eod. verb. n. 8. Angelus eod. verb. n. 17. & Comitulus in refer. mor. lib. 1. quest. 30. & alij: quidquid in contrarium asserat Coninch de Sacram. disp. 12. dub. 7. n. 38. & Bellarminus de Indulg. lib. 1. cap. 13. quest. 3. Sa verb. Indulg. mon. 3. Sotus in 4. dist. 21. q. 2. art. 3. Benzoni de Iubil. lib. 5. c. 15. dub. 4. Reginald. tom. 1. lib. 7. c. ult. q. 1. n. 171. & alij.

RESOL. CXLVIII.

An Oratio faciendâ in Ecclesiis, vel altaribus pro lucranda Indulgentia Bullæ Cruciatæ sufficiat, vt sit mentalis?

Ex quo inferitur, an etiam sufficiat Oratio mentalis ad persoluendam penitentiam à Confessario impostam, Officium Diuinum, & Missam dicendam? Ex p. 1. art. 1. Ref. 44.

§. 1. Negatiue respondet Rodriguez in Bulla Cruciatæ, §. 7. numero 2. vbi sic ait: [Dudicè si hæc oratio mentalis, & non vocalis, sufficiat ad persoluendam penitentiam à Confessario impostam, Officium Diuinum, & Missam dicendam? Ita ille, & nouissimè hanc sententiam docet Ludouicus de la Cruz in Bulla Cruc. disp. 1. c. 8. dub. 13. num. 6.]

esta oracion basta que sea mental, respondo que no basta que sea mental: mas ha de ser externa, y visible, assi como la Iglesia es visible, no porque en la oracion mental no sea de mucha eficacia, y importancia, sino porque la oracion que aqui se manda es como obra satisfactoria, mandada por el Papa Principe de la Iglesia, el qual en su nombre quando manda hazer las dichas obras satisfactorias, entiendo de las exteriores, y visibles, y no de las mentales, que son invisibles: y assi dize communmente en la materia de la satisfacion, que no basta la oracion mental para cumplir la penitencia que impone el Confessor, quando manda rezar algunas oraciones, por lo qual quando la Iglesia nos obliga a rezar el Oficio diuino, y decir Missa, no se contenta conque recitamos, y digamos la Missa mentalmente, ni se contenta con que a leamos en el libro, mas quiere con la voz, la exprimamos.]

2. Sed mihi contraria sententia non minus probabilis videtur quam tenet doctus Egidius Trullench in Bulla Cruc. lib. 1. §. 6. dub. 2. num. 7. quia solum precipitur in Bulla, vt effundant ibi orationes: at non orationis propriissime conuenit mentali, imò & precipue, nam oratio interna præferenda est, certioris paribus, vocali, quando hæc est voluntaria, seu non est in præcepto, quia, per se loquendo, & ordinariè, mentalis est magis fructuosa: nam multum illuminat animos in iis, quæ ad Deum & ad salutem pertinent, & præparat illos ad vincendas tentationes & pericula peccatorum vitanda. Secundò probatur, quia ad talem indulgentiam comparandam non præscribitur oratio publica, sed priuata: ergo poterit hæc ad libitum esse vocalis, vel mentalis. In hoc enim valde distinguitur oratio publica à priuata, quia hæc potest esse vocalis, & mentalis; publica verò, que talis ideo dicitur, quia fit ab Ecclesia per ministros suos, vt tales sunt, debet esse semper vocalis. Nec obstat fidelium vsus ad constitutionem Indulgentiæ huius preces vocales fundamentum, quia ex hoc solum inferri hæc preces esse sufficientes ad prædictam Indulgentiam lucrandam, quod est certum, non tamen necessarium. Ad argumenta verò Rodriguez satis respondet Trullench loco citato, n. 8.

RESOL. CXLIX.

An sufficiat ad lucrandas Indulgentias Bullæ Cruciatæ visitare ex vno loco quinque Altaria, sine noua corporali?

Et si sint in eodem populo quinque Ecclesie, an sufficiat visitare quinque Altaria in eadem Ecclesia, vel in diuersis?

Sed adhuc dubium superest, quando in aliquo populo tantum est vna Ecclesia, habens tria, vel quatuor Altaria, vtum debeat quis visitare omnia illa, &

iterum bis, vel ter unum Altare, vel an vero debeat
visitare unum Altare quinquies? Ex part. 1. tract. 11.
Rel. 102.

Contra Rodriguez, olim negantem sententiam
suffinentem, affirmatiue respondet Vegha in
summa, tom. 2. cap. 7. cas. 26. vbi sic ait: [Es necesario
legun Rodriguez, que visitando estos cinco altares,
aya movimiento corporal, porque si se visitan estan-
dole quedo sin mouerle, no se ganara. Aunque tam-
bien es opinion muy verdadera, y esta se figue agora,
que sin que aya movimiento corporal, visitandolos so-
lamente en el coraçon, basta. Itaille, & postea senten-
tiam mutans Rodriguez.

1. Idem etiam docet Villalobos in summa, tom. 1.
tract. 27. claus. 3. num. 6. & Bonacina de Sac. disp. 6.
cap. 1. punct. 5. num. 25. qui citat Grassium, Sa. &
Azaricum, Henriquez lib. 7. cap. 10. num. 1. & Sa verb.
debulg. n. 6. cum aliis.

3. Sed notandum est, vt ex ipsa litera Bullæ constat,
quod, etiam si sint in eodem pago quinque Ecclesiæ,
sufficiat visitare quinque altaria in eadem Ecclesia, vel
in diuersis. Sed potest esse dubium, quando in aliquo
pago tantum est vnica Ecclesia, habens tria, vel qua-
tuor altaria; vtrum debeat quis visitare omnia illa, &
iterum bis, vel ter vnium altare: an verò debeat visi-
tare vnium altare quinquies? Respondetur, quòd quo-
modoque fiat, sufficiat ad obtinendam Indulgen-
tiam: sed melius est hoc vltimum; quia est magis fe-
cundum literam. Et hoc quod dicitur, si non fuerint
quinque altaria, intelligitur in pago pro secularibus,
& in propria domo pro Religiosis. Ita Nugnus in 3.
p. am. 2. tract. de Bulla, §. 10.

RESOL. CL.

An sufficiat ad lucrandas Indulgentias visitare ex vno
loco quinque Altaria sine motu corporali?
Et an quando quis idem Altare quinquies visitat, non te-
neatur loco dimoueri, sed eodem loco fixus possit illud
quinquies visitare, dummodo qualibet visitatione finita
saltem corpus, & caput inclinet in signum distinctæ vi-
sitationis? Ex p. 3. tr. addit. Rel. 35.

Hic casus frequenter potest accidere in praxi,
& de illo ego egi in 1. part. tract. 11. resol. 102.
& pro parte negatiua adduxi Rodriguez, cui nunc
addo Legium Trullench in Bull. Cruc. lib. 1. §. 6. an. 2.
num. 4. vbi sic ait Henriquez, ait, etiam si expediens sit vt
diuersim visitatio fiat cum aliquo corporis, & situs motu
si commode fieri possit, id tamen non requiritur necessario,
sed satis est vt vno loco fixus preces fundas versus quin-
que altaria. Quod etsi probabile sit, tutius & verius exi-
stimo requiri aliquam corporis motum quando commode
per potest, aliter enim in rigore non videtur quintuplex,
sed vnica visitatio. Quando verò quis idem altare quin-
quies visitat, existimo non teneri loco dimoueri, sed eodem
loco fixum posse illud quinquies visitare, dummodo quali-
bet visitatione finita, saltem corpus & caput inclinet in
signum distinctæ visitationis. Ita ille. Sed ego in dicta
resol. contrariam sententiam docui cum multis Do-
ctoribus, quibus nunc addo Philippum de la Cruz
Theol. Eccl. tract. 1. q. 19. n. 5.

RESOL. CLI.

An si quis non potest ingredi Ecclesiam, quia est plena
hominibus, consequatur Indulgentiam Bullæ visitan-
do tamen talem Ecclesiam a foris, vt possibile est?

Idem dicendum est de Iubileo. Ex part. 1. tractat. 11.
Resol. 103.

§. 1. Negatiue respondet Glossa in Clem. de reliq. &
ven. Sancti. & Zanardus in dir. eccl. Theol. part. 1.
tract. de Sac. Pæn. cap. 20. quest. 40.

2. Sed contrarium communiter docetur. Ita Villalob,
in sum. tom. 1. tract. 27. claus. 8. n. 7. Fernandez de exam,
Theol. mor. p. 3. c. 9. §. 9. n. 5. qui citat Rosellam, Cordu-
bam, & Rodriguez.

3. At puto in casu nostræ Bullæ, vt optime notat
Nugnus in 3. p. rom. 2. tract. de Bulla. §. 10. responden-
dum cum distinctione; quòd, scilicet, talis visitatio sit
sufficiens pro visitatione vnus altaris; non tamen pro
quinque altaribus: quia moraliter loquendo, non po-
test dici, quòd talis homo visitet quinque altaria in illa
Ecclesia, sicuti verè dicitur, quòd visitat talem Eccle-
siam. Vnde sequitur, quòd ad obtinendam præsentem
Indulgentiam debet visitare quinque Ecclesias, qui isto
modo visitat. Quando verò in aliquo Iubileo tantum
exigitur vnica oratio in Ecclesia, sufficit isto modo il-
lam visitare. Ita ille; quòd vltimum est valde notandum
pro Iubileis. Et idem etiam docuerat Bonacina de Sac.
disp. 6. q. 1. punct. 5. num. 26. qui citat Suarez, Rodri-
quez, Cordubam, & Grassium, quibus ego addo Leo-
ne tr. de Iubil. p. 1. q. 2. num. 162. Villalob in sum. tom. 1.
tract. 26. dub. 24. num. 7. Sanctarellum de Iubil. cap. 4.
dub. 3. Fernandez in exam. Theol. mor. p. 3. cap. 8. §. 8.
num. 3. & Filliucium tom. 1. tract. 8. cap. 6. q. 3. num. 133.
& alios.

Sup. hoc inf.
in tract. 5.
Rel. 17.

RESOL. CLII.

An supra dicta Indulgentia Bullæ obtineri possit multoties
eodem die?

Et an supradicta Indulgentia possint sumi pro defunctis,
ita vt pro illis possint etiam simul sumi vno die mul-
toties?

Et vtrum aliquis possit sæpius eodem die consequi Indul-
gentiam concessam visitantibus talem Ecclesiam tali
die? Ex p. 1. tr. 11. Rel. 104.

§. 1. Respondeo affirmatiue. Et ita docet in propriis
terminis nostræ Bullæ Villalob. in sum. tom. 1.
tract. 27. claus. 8. n. 8. vbi sic ait: [Tengo por mas pro-
bable, que estas Indulgentias se pueden ganar muchas
veces en vn dia, visitando muchas vezes las Yglesias.]
Idem docuit Rodriguez in Bull. §. 8. num. 15. & Nugnus
in 3. p. 10. 2. tract. de Bulla, §. 10. & alij.

Sup. hoc in
Rel. seq. §.
vlt. & inf. in
tr. 5. Rel. 33.

2. Et nota, quòd supradictæ Indulgentiæ possunt
sumi pro defunctis, vt habetur in Bulla Latina, & no-
tat Villalobos, vbi supra: & ideo pro illis possunt etiam
sumi in vno die multoties; & ita idem Villalobos docet,
quòd est valde notandum. Et ex his patet responsio
ad istam quæst. vtrum aliquis possit sæpius eodem die
consequi Indulgentiam concessam visitantibus Eccle-
siam talem, tali die; de qua quæstione videndus est
Bonacina de Sac. disp. 6. q. 1. punct. 5. n. 32. & alij penes
iplum.

RESOL. CLIII.

An per Bullam Cruciatæ quis lucratur in diebus signatis,
qui vocantur Stationes, omnes Indulgentias plenarias
Vrbis Romæ?

Et notatur posse sæpius eodem die lucrari supradictas In-
dulgentias, si quis multoties visitauerit Ecclesiam in
supra dicta die.

Et quod possint Indulgentiæ sumi vno die multoties pro
defunctis. Ex p. 3. tr. 12. Rel. 2.